

ZEHİRLİ GUATR

Dr. Şükrü YENİCE

Dahiliye Uzmanı ve Hematoloji Uzmanı

Kurtuluş Mah. Atatürk Bulvarı (Yeni Devlet Hastanesi Yolu Üzeri),

No: 61, Kat: 1 / NAZİLLİ, Tel: 0 256 312 94 19, 0 505 218 60 57

E-posta: syenice@superonline.com

Aslında zehirli guatr diye bir hastalık yoktur, toksik guatr vardır. Zehirli tanımlamasını bu konudaki yanlışlığa dikkati çekmek için başlık olarak bilhassa yazdım. Tiroid bezi adı verilen ve tiroid hormon üreten salgı bezi boynumuzun ön tarafında “Adem Elması” adı verilen çıkıntının hemen altında bulunur. Tiroid bezinin her türlü büyümesine guatr denir. Bu hormon üreten organdan ihtiyaç fazlası tiroid hormon salgılanması halinde ortaya çıkan hastalığa toksik guatr denir. Toksik kelimesi sözcük olarak “zehirli” anlamına gelir. Ne var ki bu kelimeye yüklenen anlam zehirden ziyade “vücudun fizyolojisine zarar verecek kadar fazla miktarda olan” manasına gelir yoksa vücudumuzun bir parçası olan tiroid bezinin zehir falan üretmesi söz konusu değildir. Tiroid hormon fazlalığı kadınlarda erkeklere göre daha fazla görülür. Tiroid hormon ana karnındaki bebeğin gelişiminden, doğum sonrası ve erişkin hayata kadar büyümesinden, çocukluk-erişkin-yaşlılık evrelerinde yani hayatın her döneminde vücudun metabolizmasının düzenlenmesinden sorumludur. Tiroid hormon seviyesinin artması veya azalmasına bağlı olarak vücutta bir çok hayati önemi olan olaylar cereyan eder. Tiroid bezinin salgıladığı tiroid hormonun fazlalığı veya azlığına göre vücudumuz üzerinde yaptığı etkileri özetleyecek olursak:

Kalp hızı artar veya azalır

Metabolizma hızlanır veya yavaşlar

Ter bezleri ile yağ bezlerinin çalışmasını düzenler

Kan kolesterol seviyesi düzenlenir

Metabolizmanın hızına göre kilo verilir veya alınır, enerji harcanması artar veya eksilir, vücut ısısı yükselir veya alçalır

Gıdaların sindirim sisteminden geçiş hızı ayarlanır

Kas metabolizması düzenlenir, kasların kasılma gücü ayarlanır

Ölen hücrelerin yerine yenilerinin gelmesi sağlanır

Kemik gelişimi ve sağlamlığı, cilt-tırnaklar, tenasül uzuvları ve sistemleri, adet durumu, psikolojik yapı, zihin çalışması gibi tüm vücut sistemleri tiroid hormondan etkilenir.

Tiroid bezi çok çalışırsa tüm bu saydığımız vücut sistemleri aşırı bir faaliyet içersine girerler, buna toksik tablo denir. Toksik tabloya hipertiroidi adı da verilir. Hipertiroidi tiroid hormonun aşırı artmasına bağlı belirtilerin ortaya çıkması halidir. Halk arasında zehirli guatr denen olaylar zinciri budur. Bu durumda neler olur?

Kalp hızlı çalışır çarpıntı ortaya çıkar

Barsak hızlı çalışır ishal olur

Eller titrer

Ter bezleri çok çalışır aşırı terleme meydana gelir

Cilt nemlidir ve sıcaktır,

Bakışlar canlıdır, bazı durumlarda göz kapakları çekilir-gözler büyür

Hasta sinirli ve endişelidir, huzursuzdur, kolay heyecanlanır, kolay öfkelenir

Çok yemek yer fakat metabolizma hızlandığı için kilo almak bir yana zayıflar

Yorgunluk vardır, kaslar güçsüzdür

Kadın veya erkekte üreme yeteneğinin bozulmasına kadar bir çok fonksiyon bozuklukları ortaya çıkar

Aşırı tiroid salgısına en çok sebep olan tiroid hastalıkları bir bağışıklık sistemi bozukluğu neticesi ortaya çıkan Graves hastalığı, bazı tiroid nodulleri ve tiroid kanserleridir- Amiodarone (bir kalp ilacıdır) gibi bazı ilaçları kullananlar ile gereksiz yere iyot takviyesi alanlarda da böyle durumlar görülebilir.

Aşırı tiroid hormon salgısının yol açtığı hipertiroidide tedavinin aslını bu duruma sebep olan etkeni saptamak ve gidermek oluşturur. Tedavide bazı antitiroid (tiroid hormon seviyesini azaltan) ilaçlar, duruma göre ilaç tedavisinden sonra cerrahi tedavi uygulanır. İlaçla başa çıkılamayan durumlarda tiroid ablasyon tedavisi yapılır. Buna halk arasında atom tedavisi denir. Nükleer bir madde olan radyoaktif iyot ile tiroid dokusu tahrip edilir. Kanserlerde ise cerrahi tedaviden sonra gereğinde radyoterapi (ışın tedavisi) yapılabilir. Sağlıcakla kalın değerli okuyucular.